

Stiftelsen MHS bostäder och det nationella intresset. Utlåtande om säkerhetspolitiska förändringar i vårt närområde.

Prof. Ove Bring 2020-02-28

HÖGSTA FÖRVALTNINGS-
DOMSTOLEN
enhet-2

INKOM: 2020-03-17
MÅLNR: 1342-20
AKTBIL: 5

I målet om Stiftelsen MHS Bostäders ansökan om permutation har frågan om ändrade förhållanden och det nationella intresset uppkommit. Kammarrätten har, i sitt avslående av överklagandet av Förvaltningsrättens dom, konstaterat att det i bedömningen av synnerliga skäl inte kan uteslutas att det finns en möjlighet att "under extraordinära omständigheter beakta värden som nationens intresse". Detta utlåtande behandlar denna fråga.

Kammarkollegiet beviljade permutation 2012 varigenom de aktuella föreskrifterna ändrades så att såväl det geografiska området som destinatärskretsen utvidgades. De ändringar Stiftelsen nu ansöker om innebär en ytterligare utvidgning av det geografiska området till att omfatta försvarets samtliga garnisonsorter. Utbildningen inom Försvarsmakten bedrivs och behöver – till följd av säkerhetspolitiska förändringar i vår omvärld - bedrivs vid samtliga garnisonsorter i landet. Nationens behov av en fullgod beredskap kräver en fullgod bostadsförsörjning på samtliga garnisonsorter. De ändrade förhållanden som inträtt sedan permutationen 2012 och berör vårt närområde är dramatiska.

Ryssland har investerat i en ökad militär förmåga som är parad med politiska beslut om militära insatser i konkreta fall, som invasionen och annekteringen av Krim 2014 och den pågående krigsinsatsen i östra Ukraina. Betydande investeringar har också skett i Östersjömarinen. Som försvarsminister Peter Hultqvist påpekat i ett tal den 12 november 2018 har dessutom "ett provokativt beteende" ägt rum i Östersjöområdet "inom både mark- och luftarenan vid olika tillfällen under de senaste tio åren". Försvarsministern noterade samtidigt att den ryska övningsverksamheten i Nordatlanten och på andra håll "har inslag som för tankarna till agerandet under det kalla kriget" (Kungl. Krigsvetenskapsakademiens Handlingar och Tidskrift Nr 4/2018, s. 30).

Försvarsdepartementet har konstaterat att målmedvetenheten i den ryska upprustningen och den ryska politiska viljan att använda militär makt för att nå politiska mål inte får underskattas. De baltiska staterna störs av den återkommande ryska tanken på "legitima intressesfärer" där den regionala stormakten kan ta sig rätten att intervensera gränsöverskridande. Militär intervention utan FN-mandat strider mot FN-stadgans folkrätt och det är i detta sammanhang oroande att Ryssland visat bristande respekt för en regelbaserad världsordning, där man åsidosätter såväl den allmänna globala folkrätten som den europeiska säkerhetsordningen enligt slutakten i Helsingfors av 1975.

Försvarsberedningens slutrapport *Värnkraft* av maj 2019 (Ds 2019:8) talar i en rubrik om "Rysslands undergrävande av den europeiska säkerhetsordningen". Försvarsberedningen konstaterar att Ryssland under de senaste åren "har visat en grundläggande beredvillighet att ignorera, omtolka och relativisera internationella spelregler" (s. 66). Detta har effekter för säkerheten i vårt närområde. Försvarsberedningen konstaterar att en förändrad hotbild måste leda till ett förändrat försvar. I detta sammanhang noteras att personalförsörjningen och officersutbildningarna är av grundläggande betydelse.

Jämfört med år 2012, då Stiftelsen beviljades viss permutation, är Sveriges säkerhetspolitiska situation dramatiskt annorlunda. Situationen kräver en höjd beredskap inför det tänkbara och det oväntade. Vår nationella militära förmåga måste höjas. Det är därvid ett nationellt intresse att vår beredskap och vår officersutbildning stöds av en fungerande bostadsförsörjning. Det ligger i nationens intresse att Stiftelsen MHS bostäder genom ansökan om permutation medges en förmåga att medelst sin bostadsförsörjning stödja den mer ambitiösa försvarsstruktur som är under uppbyggnad.

Ove Bring

Professor emeritus i internationell rätt vid Stockholms universitet,
f.d. chef för Folkrättscentrum vid Försvarshögskolan.